

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Joanna Lemańska

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

w sprawie z protestu Ł.S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 26 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 16 czerwca 2025 r. (data nadania w placówce pocztowej operatora wyznaczonego) Ł.S. wniosła protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w którym wniosła o: ręczne przeliczenie głosów w 25 obwodowych komisjach wyborczych, w których stwierdzono istotne nieprawidłowości i anomalie w liczbie głosów oddanych na jednego z kandydatów; ręczne przeliczenie głosów w losowo wybranych 459 komisjach; w przypadku wykrycia nieprawidłowości w powyższej próbie o ręczne przeliczenie głosów we wszystkich obwodowych komisjach wyborczych; stwierdzenie nieważności wyborów Prezydenta RP z dnia 1 czerwca 2025 r., jeśli zostanie wykazane, że wykryte nieprawidłowości mogły mieć wpływ na ich wynik.

Skarżąca powołała się na doniesienia medialne dotyczące powtarzalności błędów w protokołach części obwodowych komisji wyborczych, które mają świadczyć o błędach w innych komisjach wyborczych. W ocenie wnoszącej protest błędne przypisanie oddanych głosów kandydatom w wyborach jest sprzeczne z zasadą równości, bezpośredniości oraz powszechności wyborów oraz podważa ich ważność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.) wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie, zaś zasady i tryb przeprowadzania wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz warunki ważności tych wyborów określa Kodeks wyborczy.

Zgodnie z art. 321 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 365, dalej: „k.wyb.”), protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Jak stanowi § 3, wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

W art. 82 § 1 k.wyb. wskazano, że przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: (pkt 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub (pkt 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Stosownie do art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321.

Pomimo, iż skarżąca wskazała w proteście podstawy prawne jego wniesienia, to nie sprostала obowiązkowi sformułowania zarzutów, a więc wskazania, do naruszenia których przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów lub do jakiego przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów, jej zdaniem doszło.

Przedmiotem protestu nie mogą być podejrzenia (tym bardziej generalne) dotyczące nieprawidłowości przy kwalifikowaniu głosów jako nieważnych. Obowiązkiem skarżącej było wskazanie konkretnych komisji, w których mogło dojść do uchybień, a także sformułowanie w tym zakresie zarzutów odpowiadających art. 82 k.wyb., a także przedstawienie na tą okoliczność dowodów. Twierdzenia skarżącej opierają się jedynie na podejrzeniach, zaś skarżąca nie podniosła, że w przypadku realizacji przez nią czynnego prawa wyborczego doszło do jakichkolwiek nieprawidłowości, które mogłyby stanowić zarzut protestu, o którym mowa w art. 82 k.wyb.

Co więcej, doniesienia medialne, które przywołuje skarżąca, dowodzą tylko tyle, że określone osoby i podmioty w dany sposób przedstawiły określoną informację o anomaliach i nieprawidłowościach wyborczych. W takiej sytuacji nie sposób twierdzić, jak to czyni wnosząca protest, o jakichkolwiek „stwierdzonych nieprawidłowościach”. Stwierdzenie nieprawidłowości mogłoby nastąpić w drodze odpowiedniego postępowania dowodowego. Nie ma przy tym jakichkolwiek podstaw prawnych do przeprowadzania ponownego przeliczenia głosów we wszystkich komisjach wyborczych. Możliwe jest przeliczenie głosów w poszczególnych komisjach, ale wymaga to zawarcia w proteście konkretnych zarzutów oraz ukierunkowanych na nie wniosków dowodowych. Tego w proteście skarżącej brakuje, zaś sam protest ma charakter generalny i abstrakcyjny.

Jako wadliwy należy również ocenić wniosek protestu, o stwierdzenie nieważności wyborów, który pozostaje wnioskiem alternatywnym,

materializującym się dopiero w przypadku potwierdzenia nieprawidłowości. Skarżąca w swoim proteście w pierwszej kolejności powinna wnieść o stwierdzenie nieważności wyborów, skoro miała dostrzec uchybienia, nie zaś poszukiwać uchybień, a następnie wnosić o stwierdzenie nieważności wyborów.

Z powyższych względów protest wyborczy wniesiony w przedmiotowej sprawie nie spełnia warunków formalnych, dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu na podstawie art. 322 §1 zd. 1 k.wyb.

[a.ł.]

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Oktawian Nawrot